

Nápady mého strýčka.

Nápis: Jan Šotek.

Tobte zločinství filipínské a vše, co s ním souvisí bolestně do- týká se strýčkovy soucinné duše. Je to velmi smutný závěrek vítěz- né války se Španělskem, do níž pustili jsme se s takovým nadše- ním osvoboditelským. Teď může Evropa škodolibě se smát a pr- stem na nás ukazovat, připomíná- jíc: "nečekali jsme to, že úmyslové američtí nejsou ryzí a že za vši- tou ráží osvoboditelskou skrývají se pouze zámýsly sobecké?" A strýček obává se, že za touto zpronevěřitelkou ostudou násle- dovati bude i světová hanba, až snad jako poražení budeme muset odtáhnout z Filipín, aneb začít smlouvat o mír se statečným bo- jovníky tamními za svobodu. Div by to nebyl žádný. Filipínští vlastníci, co válčené se týče, ne- jsou zrovna žádání "spring chick- ens," a co nedokážou oni, dokáží zabíjecké ponebí tamní. Lid s tou válkou "osvoboditelů" proti bojovníkům za svobodu beztoho nesouhlasí a až nám tam zahyne pár tisíc mladých lidí, buď zbra- němi Filipínců, neb zlými nemo- cemi, povstane zde takový odpor proti dalšímu vedení nečestného toho boje, že tu celou podmanitel- skou sebranku i s prezidentem v čele chytne hryzení a mravní ko- covina jako po opici. Nu a to potom bude sláva až do kolikáté- ho pokolení! — A to bych, prosil strýček, už raději ani na světě ne- byl. Ku hanbě ještě výsměch a bídné pokoření. Kam jen ná- vede ten hlouček sobců a kořist- níků, již zmocnili se naší vlády a obestřeli ji samou lží a klamem. Dobře prohlédl jsem ondyno obo- jetnou řez presidenta McKinleyho, přednesenou v Bostonu, která co kousek diplomatický byla dílem výtečným, neb povedlo se mu ní zastříti zraky tisíců s ohledu na skutečné úmysly vlády. Je to skr- za na skrž lež a klam. Co president propítlář své osvěty o svobo- dě, blahobytu pokroku a samo- správě získaných zemí, řekl jeho tajemník války, rozomlý generál Alger, v Detroitu, zcela bez obalu, že kde vztýčena byla naše fangle, tam též i ostane, t. j. že co nám válkou za kořist připadlo, též si podržíme. Resoluce McEnery- ova, pod nátlakem vlády a na ukoupení lidu v senátu přijatá, ne povídá též nic určitého a nechává vládu a budoucímu kongresu zad- ní dvířka dekoků otevřená, takže budou moci učinit s osadami prá- vě dobytými, ani Kubu nevyjíma- je, co budou chtít. Ze všeho jde na jevo neupřímnost a zakryté úmysly a já bych se nic nedivil, milý hochu, kdyby ta uchvatitel- ská sebranka zradila i ty ubohé Kubance. Zlotřilá je na to dost a záminka ku zlomení daného slo- va najde se nesmírně snadno. Zbubnuje se na příklad nějaká re- belie v Havaně, neb jiné proti prozatímní vládě Spojených Států a bude to hotové. Spustí se haed huronský křik o neschopnosti je- jich ku samosprávě a "Uncle Sam" sedne jim trvale na hřbet. Oh, takovýchle věcí co už se dělo, děje a bolujež snad i bude dále dít! — O té neupřímnosti vlády s ohledem na získané osady, čtli minulý týden našemu presidentovi pořádné levity kongresník John- son z Indiany a kolegové jeho po- slouchali ho s napjetím, což oby- čejně nedělají. A měl také prav- du, že jednou vládě pořádné do- ňe zahřmí a její obojetnost smelou rukou odkryje. Neb je to čirý nesmysl, pakli nic horšího, co mluvil president v Bostonu. To přece není potřeba, abychom, když už dvacet milionů dolarů za ostrovy filipínské vyplatili musíme, museli ještě vlastence tamní porazit, odzbrojit a mocí sobě podmanit, a pak teprvé začít dá- kladat, po americku, s jejich os- vobozením. Dost jsem se o tom napřemýšlel, ale tu státnickou moudrost nedovedou pochopit, proč že je nutno napřed násilím národ si podmanit, který od dá- va na za svobodu a samostatnost bo- juje, a teprvé podmaněnému tu samostatnost a svobodu dát. Já nevidím, že by vlastnost dobrého skutku spočívala v tom, když člo- věka jako blahoslavným darem, neb tak trochu jako velkopanský, navrátí se, co se mu napřed nási- lim, ba za krveprolití a hrůz vá- lečných odňalo. Či vidíš ty to? Ovšem president je president a kdo má moc, smí mít i jiné oči než obyčejný smrtelník. Ale jen aby mu je nevyhnoutelně náhodou těch- to nářadových chytavých věcí ná- hody pořádně osvětlily.

Zatím, co mysl národa, pravil- dále strýček, těmito věcmi v na- pjetí se udržuje, pracuje veliký kapitál s horečným úsilím o to, aby co možno nejvíce upevnily se v hospodářském ohledu. Těch reprezentantů peněžné třídy je v této zemi už tolik, co mohou snadně a roztočile síly své rozde- lit a účinně obsáhnout celou ob- sahlou državu svou. Co jedni posilují a upevňují posice kořis- tnických kapitalistických v oboru po- litickém, pracují jiní s toutéž ne- úmorností a bezohledností na u- pevnění posic hospodářských, takže touto vzájemně se doplňují- cí práci utěšeně vstupují v bohat- ství i moci. Než národ obyčejný se vzpamatuje a jak náležitě pozná, v jaké nehrubě záviděňhodné si- tuaci vůči panské třídě se octnul, bude tato už tak vysoko, že ji bude po čertech těžko zase dolá- strhnout. Panství, hochu, rodi se snadno, ale těžko vymstí. Kdo jednou nahoře se octnul, dobro- volně dolů nejde; i kdyby křesťan- ství jeho bylo vírou světa přesa- hující. Musí se do toho nutit a nutit mocně. A to je úkolem těž- kým, dokud peníze jsou pány svě- ta a za dolar tolik lidí rádo otročí, ano svou duši i svědomí prodá. Každým nabytým dolarem stává se třída kapitalistická mocnější a nedobytnější. Ona to ví a jiní se to dozví, ale pohřchu asi pozdě. Není příkladu, aby trusty a jiná sdružení průmyslová a obchodní tak se byla rozmáhala, jako právě v této době válečné, kdy všechna pozornost jen na válku a co s ní souviselo se obracela. Taková příležitost byla hotovým pochut- náním pro pány kořistníků, je- jichž vlastenectví nad ohnivzdor- nou pokladnou se nepovznáší, a co massy lidu tou vojnu, pořádně se rozžilovaly, oni tvořili trust za trustem, aby odklizením tak zvan- é volné konkurence, snáže a více těžiti mohli ze svých podniků, takže pomalu nebude už žádného pořádného odboru průmyslového v zemi, aby nebyl jak náležitě zru- stován. Trustovníctví (jež v jin- ém smyslu je přirozeným úkazem hospodářským naší doby, o čemž někdy jiný šlejší chci už vyprávě- ti) dostoupilo už toho stupně, že všechny zákony budou proti němu málomocny. Máme Spoj. Států zákon proti nim a oni kvetou pod ochranou státních zákonů; máme jednolitých států zákony proti nim a oni kvetou pod ochranou jiných států, a teď konečně, poně- vadž stát New Jersey povolová- ním trustů hodně peněz vyzískal, naparují se jiné státy a chtějí za- čít tožé, t. j. inkorporovat, ozá- konovat trusty. Nu tak, a potom bojů proti nim zákonem? Vždyť je to k smichu! Platí zákon má- lů proti boháčům jednotlivci, což potom proti boháčům pevně spo- jeným. Na to se bude muset jed- nou jinak vyžrát. A náš milý stát Kansas, kterémuž pro to populis- tictví často se posmívali, přišel, a snad první mezi všemi, na pravý prostředek proti trustům, jediné platný a účinný. Jeho republi- kánský guvernér Stanley právě podepsal zákonodárstvem přijatý zákon, nímž ustanovuje se, aby v státní káznici kansasské zavedlo se vyrábění špakátu pro samo- va- zača a zároveň povolují se na to potřebné peníze. Krokem tímto osvoboditi chce stát Kansas své farmářstvo od vydíravosti trustu špagátového. Já ti řeknu, že to- hle vydá nad všechny zákony pro- ti trustům a buď za to sláva kan- saským. Teď jen potřebí rozšířit to ze trustu špagátového na trusty jiné a z káznice na pole svobodné práce — a rozřešen bylo by ho- tovo. Společná výroba lidu proti společné výrobě kapitalistů — to je co pomůže a nic jiného.

Zbédovanost Španělska.

Nápis: dr. Pavel Durdik.

Myslete si monopatrový dům, a každý nájemník chce v něm za- ujmout první patro. Všichni se snaží, aby toho, jenž se ubytova- v prvním patře, odtamtud vytlačili, by sami na jeho místo mohli se uvelebit a v přepychu si tam ho- vět. Dobře pravil anglický stát- ník: Deset tisíc liber služného dostává, je vláda, deset tisíc liber služného chtějí dostávat, je oppo- sice. — Též nynější Francouzové říkají: La Republique, c'est les — places (Republika — toť vý- nosná místa)... To jest, každá politická strana hledí se dostat k veslu vlády, prý z pouhého vlas- tenectví, aby vlastní na nohy po- mohla, vsuktu však, aby potom hmotně sebe a své přívržence obo- hacovala stůj co stůj. Jistý ho- vorník Španěl v Granadě lámánou francotinu mi vysvětlil: "Každý z našich ministrů a vyšších ú- řadníků krade a těží ze svého po- stavení všemožně pro svou kap- su." — Neodpovídal jsem mu, věda ze zkušenosti, že každý Špa- něl těžce nese, slyší-li cizince vy- týkat otcího jeho třeba skutečné vady, ať minulé nebo přítomné. Prý "jsou věci, o nichž my může- me jen s bolestí mluvit. Jsou pravdy, které si pouze šepceme v kruhu svých přátel... Vy jakož- to cizinci máte mnohem více chladnosti a nezávislosti, abyste mohli říci, co si myslíte" — omlou- vá vlastenec své mlčení. Španěl stává se při takovém pro něho ne- příjemném hovoru hned chladně zdvořilým, zamklým a již k pře- děšlé upřímné hovornosti se ne- vrátí. On vůbec nerad se rozho- voří o cizinci o vnitřních pomě- řech své otciny, neboť každého cizince pokládá za neschopného, aby mohl správně o něčem soudit, čeho nezná a odbyvá nepřijemné poznámky cizincovy běžnými a vyhýbavými frásemi, nepouštíje se do dalšího hovoru o politice. Vůbec on nemá v lásce, co při- chází z ciziny: lidi, instituce, my- šlenky, novoty. On je pouze Špa- nělem, ba v každé provincii má obyvatele vůči obyvatelům jiných provincií zase zájem pouze pro sebe s nadbytečnou dávkou osob- ní hrdosti a místního vlasteneč- tví.

Inkvisice byla po řecheném roce v Španělsku zrušena a později nemohla již být obnovena, jelikož vyslanec anglický hrozil, že opu- stí Madrid, jestli vláda mnichům dovolí, vykřísiti z mrtvých ten ohavný svatý soud, paskvil na učení křesťanské. Jiaak však zů- stalo v této "nejkatolickéjší" zemi vše jak bylo, a tak je tomu po- dnes. Rozjímám o patnácti roku- jemství řezence, odpustky, stře- dověké legendy o zázracích, mo- lení se za neomylného papeže, jemuž dány klíče království nes- kého, odvážení kněžím peněz na sloužení mší za trápené dušičky v očistci, aby ty ubohé z horoučích plamenů o několik tisíc let dříve byly vysvobozeny — ustavičně schvalují se věřícím jakožto stře- že náboženství, kdežto o etickém jádru a humanismu ducha kře- stianského náboženství, o Písmu svatém a zvláště o snášlivosti k jinověrcům lid nezalesne nikdy něco kloudného. A přece v kře- stianství ceníme nejvíce jeho zne- ženou mravouku a nikoli později vzniklý ztrnulý dogmatismus a pa- pežský kult, přepjatý teatrální ob- řadnictví, putování se škapullem na těle k zázračným obrazům, pře- mřštěné svatoúškování atd. U nás často slycháme napomenutí: "Mo- dli se a pracuj!" — "Práce je jako modlitba." — "V práci a vědění je naše spasení!" — V pokročilé E- vropě se říká: "Vědění je moc"; avšak ve Španělsku se říká: "Vira je moc, modlitba je moc — vše ostatní je vedlejší." — Lidu znělo stále po staletí v uších: "Modli se!"... O práci a vědění a při- činlivosti nebylo a není řeči, lid hledí nyní na práci jako na věc ve- dlejší, nepohodlnou, snižující a přímo odporou. Z úst lidu špa- nělského uslyšíte neohavnější kle- ní, avšak prostý člověk jmeno dáb- lila tak snadno nevyšloví, boje se, aby ho ďábel nezahl, aby se mu cevmstíl. Před ďáblem lid má hroznou trému — a houzevnatě věří v tresty posmrtní, které si vyličuje s mystickým zánícením a s horkojízň obrázkostí; on myslí do opravdy, nebude-li věřiti kně- žím, že po smrti si přijdou pro je- ho duši ďáblové se zvířecími a je- štěřčími obličejí, aby jí v pekle jako jelito kvařili v ohromné pá- vi, jak to ve spisu svém z r. 1702 říká německý dominikán von Co- chem a dryačnický spis Českého autora "Věčný pekelný žalář" z r. 1767. Ve spisích těch duše jsou na týče nad obnem pověšeny, sa- tanáš vidlicemi je obrací, duše se svíjeji v strašných křelích, všude je plao ohně, síry a nesnesitelné- ho pachu uprostřed pláče, fvaní a jecení trýznůbých. Obá spisy po- dávají zvrzbný, církevní autori- tou schválený mistopis a vyličení horoučeho pekla, věčného ohně a všech jednotlivých ukrutných muk, která čekají na duše zatra- cené, nevěřících, zatvrzelců, ká- ců a pederálův sadáků. Každě

Je to smyslná, slepá nábožnost, svěděčí především o chatrném vzdělání a omezenosti neuvědo- mělého lidu, jehož školství je žá- lostně a zúmyslně zanedbáno. Kněží velmi dobře vědí, že nevě- domost je matkou vychvalované nábožnosti španělské a proto ško- lu nenávidí. Lid zase věří, že každý, kdo jinak věří nežli on, bude na věky v pekelných mučír- ních jakožto zatracenec trápen — a věří bez rozmyšlení a zcela up- římně; každý jinak věřící člověk nebo volnovorec je mu jako obla- da, jako vyvrhel, netvor a nebez- pečný prašivec. Tohoto ohavné- ho bluzaje, nechť je krajan nebo cizinec, přibuzný nebo nepřibuz- ný, šlechtic neb nešlechtic, laik nebo kněz — tak mu bylo zcela vážně hlášáno — třeba (prý) k je- hovo vlastním blahu učiniti ne- škodným v podzemních žalářech, v mučírnicích a na plamenné hra- nici — to prý jest povinností pra- vověrných křesťanů a velkou zá- sluhou před Hospodinem. To bylo nejen hlášáno, ale též po dvě stě let v nábožném Španělsku svě- domitě vykonáváno ohnělčnými OO. Dominikány, kterým papež řízení "svatého úřadu" světil. Ještě roku 1820 byl starý žid v Madridě upálen za to, že nechtěl bludy své odptisáhnouti; a roku 1826 byl oběšen v městě Valencii učitel Ripoll z blízké vesnice, pro- tože učení kvakerské zatvrzele há- jil. Mrtvola jeho byla ze žibenicé uložena do sudu, pomalovaného — plameny — a sud hoven byl do feky. Chudák byl popraven péčí sv. dominikánské inkvisice. Lid, jsa kněžstvem udržován v tupé ne- vědomosti, ani nemohl oceniti hr- dinskou smrt těch, kteří po děs- ném mučení za své přesvědčení umírali.

nevěří ve věčné zatracení, prý ne- ní křesťanem. A kdo věčně za- tracuje? Kněží! Kdo odpouští hříchy? Kdo slibuje věčným vě- čnou rajskou blaženost kolem trá- nu božního? Kněží! — Španělský lid chová proto ku kněžím pově- rečnou, téměř bážlivou úctu, ač- koli mezi čtyřma očima mluví o nich s pohrdáním a jedovatým sarkasmem. Kněz stává se Špa- nělům nevyhnoutelným prostřední- kem mezi bohem a hříšníkem, tak že bezděčně se tážete: Což báh při své naprosté dokonalosti a do- brotivosti a všemohoucnosti ne- může věřícím jinak svou vůli vy- jádřit nežli skrze kněze a církevní úřady? Člověk sebevědomý cítí, že za své skutky je zodpovědněn pouze bohu a svému svědomí a hledí tuto rozmíšku bez přispění a zakročení kněžského urovnat, ob- řáje se otázkou: Kterak obsto- jím, kterak se obhájm před sebou samým? — Král Jiří Poděbradský dobře to vyjádřil: Nad mým svě- domím nerozhoduje nikdo jiný než já sám. Církev nemá právo o mém svědomí rozhodovat."

"ALPHA-DE LAVAL" CREAM SEPARATORS.



THE DE LAVAL SEPARATOR CO. RANDOLPH & CANAL STS., CHICAGO.

Frank Doležal, český právník, FREMONT, - NEBRASKA

Vyhlaňuje veškeré soudní a právní záležitosti při vrchním, aneb krajském soudě v kterémkoliv okrese. Máje důkladné znalosti práva, nabízí služeb svých ct. krajanům ve všech částech státu. 44t.

Dr. L. H. SIXTA, český lékař, SCHUYLER, NEBR.

Přírna v Hollmanově bloku. V druhém poschodí.

FR. CUBA ...ČESKÝ PRÁVNÍK...

VE SCHUYLER - - NEBR. Vede právní pře při všech sou- dech v kterémkoliv části státu a po- slouží právní radou ve všech pří- padech. Pečuje bedlivě a osobně o všechny záležitosti mu svěřené. REFERENCE: Bankovní dům F. Földy. Adresujte: Fr. Cuba, Shuyler, Neb

VYNAZUJETE PENÍZE, ČHCME VAŠE JMÉNO

Řadujeme v rozličných rozměrech ovocné stromky, keře, růže a okrasné stromy, však chceme prodati vše přímo ku zákazníkům. Píšte si o náš katalog, který zasíláme úpl zdarma.

Sioux City Seed & Nursery Co. Sioux City, Ia.

Chodte bez berli. Rheumatism, dna, schromnutí, zrnkost kloubů, bolesti ve svaloch, atd. Dra. Petra Hoboko. Vyhlaňuje močovou kyselina ze soustavy tělesné a tvoří novou, bohatou zásrovu krve. DR. PETER FAHREY, 112-114 S. Hoyne Av., Chicago, Ill.

PROČ... ZASTAVITI KRUTÝ KAŠEL? Každý ze zkušenosti dobře ví, že suché stále pokáslávání je velmi vyčerpávající a že často je předchůdkem nebezpečného zánetu plicního, aneb suchotinu. Sýkorového Plícního Balsámu zmírní zánet, uvolní, doplníže vám ku pokojnému, osvětlujícímu spánku. Zaručujeme každou láhev toho, že poskytneme vám uspokojení a úlevu, aneb vám peníze vrátíme.